

Nr 151

Utlåtande i anledning av väckt motion angående stöd åt svenska grammofoninspelningar av seriös musik genom restitution av varuskatt på grammofonskivor m. m.

(5:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Nihlfors* väckt motion (II: 450) har hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående stöd till svenska grammofoninspelningar av seriös musik genom restitution av varuskatt på grammofonskivor och att i samband härmed frågan om ordnandet av ett centralt statligt arkiv för inspelningar av värdefull musik upptas till prövning.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Över berörda motion har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, yttranden avgivits av *kontrollstyrelsen* och *musikaliska akademiens styrelse*.

Kontrollstyrelsen — som utgått ifrån att dess yttrande förväntas endast beträffande kontroll och uppbörd av skatt — har anfört följande.

Enligt 1 § försäljningsskatteförordningen och den vid förordningen fogade förteckningen över varor, för vilka försäljningsskatt skall erläggas, skall i enlighet med förteckningens nuvarande lydelse för färdiga grammofonskivor med högst åtta minuters speltid per skivside erläggas skatt med en krona per styck och för skivor med längre speltid per skivside med tre kronor per styck. Skatt skall dock ej utgå för skivor med allenast intalad text, avsedda för undervisningsändamål, ej heller för skivor, som framställas var och en i endast ett exemplar.

I motionen föreslås nu bl. a., att den svenska produktionen av grammofonskivor med främst seriös musik, framförd av svenska musiker och sångare, måtte erhålla stöd från staten. Dylig produktion är enligt motionen ett ekonomiskt vågspel, då bl. a. skivupplagorna vanligen icke kan bli särskilt stora. Inspekningsarna medverkar dock på ett värdefullt sätt till att göra svensk seriös musik och svenska konstnärer mera kända. Medel till det statliga stödet skulle enligt motionen kunna erhållas genom restitution av influten skatt på skivor med seriös musik, inspelad av svenska företag och med svenska musiker och sångare som medverkande.

Då det vid bedömningen av förevarande ärende kan vara av intresse att äga kännedom om statsverkets inkomst av försäljningsskatt på grammofonskivor, må omnämnas att denna skatt för kalenderåren 1952—1956 enligt till kontrollstyrelsen avgivna deklARATIONER uppgår till följande belopp i 1 000-tal kronor.

Kalenderår	Skattesats	
	1 krona/st	3 kronor/st
1952	3 782	136
1953	3 532	269
1954	3 785	409
1955	3 882	638
1956	4 039	903

Kontrollstyrelsen saknar möjlighet att ange hur stor del av det totala antalet försålda skivor eller hur stor del av de till de olika skattesatserna hänförliga skivorna, som kan anses innehålla s. k. seriös musik, framförd av svenska musiker och sångare. Det finnes emellertid anledning antaga, att endast relativt obetydlig del av de angivna skatteinkomsterna hänför sig till försäljning av i motionen avsedda grammofonskivor.

Försäljningsskatten är i princip en omsättningsskatt i detaljhandelsledet och skall sålunda i allmänhet uttagas och inlevereras av den som bedriver försäljning till konsument. För att en detaljhandlare med relativt liten omsättning av skattepliktiga varor icke skall betungas med skyldighet att till statsverket redovisa försäljningsskatt, kan redovisningsskyldigheten i vissa fall enligt förordningen åvila även tillverkare och partihandlare. Det övervägande antalet producenter av grammofonskivor är registrerade hos kontrollstyrelsen som säljare av grammofonvaror med såväl skattepliktig som skattefri försäljning, vilket innebär att de båda försäljer grammofonskivor med skatt samt redovisar skatten till kontrollstyrelsen och säljer skivor utan skatt till hos styrelsen registrerade köpare, vilka sedermera redovisar skatten till styrelsen. Därest i motionen åsyftat statligt stöd skulle anordnas genom ett restitutionsförfarande, skulle detsamma redan av nu anført skäl ur kontrollsynpunkt bli synnerligen svårbemästrat, och skatterestitution skulle icke kunna medgivas producenterna utan att ha föregåtts av ett invecklat och betungande ansökningsförfarande. Det torde vidare helt naturligt i många fall för kontrollstyrelsen kunna uppkomma svåra problem vid avgörandet av huruvida viss grammofonskiva uppfyller de för åtnjutande av restitution stipulerade förutsättningarna.

Vad angår restitution av försäljningsskatt för grammofonskivor, som placeras på den utländska marknaden, vill kontrollstyrelsen framhålla, att försäljning av grammofonskivor för utförsel enligt gällande förordning är undantagen från beskattning. Skattskyldig äger nämligen enligt 19 § försäljningsskatteförordningen vid avgivandet av föreskriven deklaration från det sammanlagda beskattningsvärdet för den skattepliktiga försäljningen göra avdrag för beskattningsvärdet av sådana i denna försäljning ingående varor, som enligt bevis av tullmyndighet för den skattskyldiges räkning utförts ur riket eller till svensk frihamn.

Därest statligt stöd åt den svenska produktionen av grammofonskivor med svensk s. k. seriös musik befinnes påkallat och önskvärt, finner kontrollstyrelsen för sin del detta stöd böra givas i form av direkta statsbidrag till producenterna. Styrelsen finner det nämligen i princip icke lämpligt att medel, som inflyter genom viss indirekt beskattning, disponeras för särskilt ändamål utan att inkomsten och utgiften redovisas i den allmänna budgeten. Kontrollstyrelsen vill i detta sammanhang erinra, att styrelsen i underdånigt utlåtande den 14 november 1955 över en av Musikhistoriska museet gjord framställning om befrielse från försäljningsskatt för sådana grammofonskivor, som museet mottager som gåva eller förvärvar genom köp, beträffande av museet inköpta skivor avstyrkt bifall till framställningen med hänsyn till att museet genom skattelindring icke borde beviljas bidrag utöver vad som

eljest utginge. Kungl. Maj:t fann i beslut den 23 februari 1956 ej heller skäl bifalla museets framställning.

Under åberopande av vad ovan anförts får kontrollstyrelsen avstyrka bifall till i motionen framställt önskemål att ett statligt stöd åt nu avsedda grammofoninspelningar anordnas genom ett skatterestitutionsförfarande.

Musikaliska akademiens styrelse har tillstyrkt den i motionen gjorda hemställan och uttalat, att om tidigare framfört förslag om generellt avskaffande av försäljningsskatt på grammofonskivor inte vinner beaktande, styrelsen ansluter sig till den i motionen väckta tanken på återbäring av skatten på skivor med seriös musik, vilken återbäring enligt styrelsens mening borde användas till stöd för nya inspelningar av dylik musik.

Utskottet. Den i motionen framförda tanken på stöd från statens sida åt grammofoninspelningar av svensk seriös musik under medverkan av svenska musiker och sångare har enligt utskottets mening visst fog för sig. Utskottet finner sig emellertid böra instämma i den av kontrollstyrelsen i ärendet uttalade uppfattningen att statligt stöd åt den svenska produktionen av grammofonskivor med svensk seriös musik inte bör genomföras genom ett skatterestitutionsförfarande. En dylik uppfattning får enligt utskottets mening för övrigt anses ligga i linje bl. a. med den av riksdagen i annat sammanhang uttalade meningen att främjandet av behjärtansvärda eller eljest allmännyttiga ändamål inte borde ske i form av lättnader vid beskattningen utan i förekommande fall genom direkt bidrag från statens sida. Utskottet anser sig fördenskull inte böra tillstyrka det föreliggande yrkandet om en utredning angående statligt stöd enligt de i motionen angivna riktlinjerna. Då enligt utskottets mening tillräckliga skäl inte anförts för upptagande till prövning i detta sammanhang av frågan om ordnandet av ett centralt statligt arkiv för inspelningar av värdefull musik, kan utskottet ej heller i denna del tillstyrka motionen.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionen II: 450 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 november 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 153.

Reservation

av herr *Nihlfors*